

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย
ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

อดิศร ขาวสะอาด*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ที่เรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในรูปแบบออนไลน์ จำนวน 27 คน เป็นการคัดเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.04/85.30 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ในระดับมาก

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์; การสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

*ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

The Development of Computer Assisted Instruction in Thai Subject based on Literature-Based Approach for Online Learning During COVID-19 Pandemic for Mathayom Sueksa 6 of Nuannorradi Wittayakhom Rachamangkhalapisak School

Adisorn Khaosa-ard*

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop the online subject-based CAI for Thai subject learning to meet 80/80 efficiency criterion, 2) to compare the students' learning achievement before and after using the online subject-based CAI in Thai subject learning and 3) to study the students' attitudes toward the Thai subject learning. The samples were 27 Mathayom Sueksa 6 students by cluster sampling. The instruments used for gathering data collection were: 1) The Literature subject-based approach lesson plans, 2) the online Thai subject learning CAI, 3) a pretest and a posttest and 4) a satisfaction questionnaire. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test dependent, and content analysis.

The results revealed that: 1) The efficiency of the online CAI were 86.04/85.30 which met the 80/80 criterion. 2) The students' achievement after learning the subject-based online CAI was higher than before learning significantly at .01 level. 3) The students' satisfaction toward the for online subject-based CAI learning was at a high level.

Keywords: Computer Assisted Instruction; Literature-Based Approach

*Senior Professional Level Teachers NUANNORLADITWITTAYAKHOM RACHAMANGKALAPISAK School
The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1

Received: 6 July 2023/ Revised: 3 August 2023/ Accepted: 30 April 2023/ Published online: 31 August 2023

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและทุกคนใช้ในการติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการศึกษา การแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพและดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นอกจากนี้แล้ว ภาษายังเป็นสื่อสร้างความจรรโลงใจ สร้างความสามัคคีในสังคม ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันล้ำค่าที่คนไทยทุกคนควรหวงแหน และสืบทอดให้คงอยู่คู่ชาติสืบไป ดังที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสถึงความสำคัญของภาษาไทย เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธานในการประชุมทางวิชาการที่ชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความว่า “ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาไทยของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน ประเทศไทยใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่ค่อยแข็งแรง เขาต้องพยายามหาทางที่จะต้องสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้” (กรมศิลปากร, 2558) พระราชดำรัสข้างต้นแสดงถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง แข็งแรงเพื่อให้ภาษาไทยคงอยู่สืบไป เมื่อเป็นเช่นนี้ การถ่ายทอดความรู้ทางภาษาไทย ที่ถูกต้องสู่เยาวชนของชาติจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

เป็นที่ทราบดีว่าปัจจุบันการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การดำเนินชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นักเรียนแต่ละคนจึงมีสภาพแวดล้อมในการเรียน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อสมาธิในการเรียน ระยะเวลาในการเข้าเรียน ความต่อเนื่องในการเรียนของนักเรียน นำไปสู่ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนการสอนของครูนั้น ยังเป็นแบบบรรยาย ความรู้ (Talk and Chalk) เป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ด้วยเหตุที่ต้องเรียนโดยนั่งเรียน เป็นเวลานาน ประกอบกับสื่อการสอนที่ครูมีอยู่ส่วนมากเป็นสื่อแบบออนไซต์ (Onsite) เพราะการสอนในรูปแบบออนไลน์เป็นสิ่งใหม่สำหรับครู แม้จะมีสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนออนไลน์ จากอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูออกแบบด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งในทุกวันนี้โลกออนไลน์มีบทบาทกับการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ส่งผลโดยตรงต่อความสนใจศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนในขณะที่การศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมไทยนั้น ยังคงจำเป็นในฐานะภาษาประจำชาติและเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ

ในการสอนวรรณคดีไทยให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น การใช้สื่อการสอนมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ การใช้สื่อการสอนนั้นผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ และคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงที่สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีความรุนแรง นักเรียนไม่สามารถเรียน

ออนไซต์ (Onsite) ได้ตามปกติ เพราะนักเรียนศึกษาเรียนรู้ที่บ้านซึ่งมีสิ่งเร้าความสนใจหลายอย่างทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน บางคนต้องช่วยผู้ปกครองทำงานเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ไม่สามารถเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดได้

การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ (Online) โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์เป็นแนวทางที่น่าสนใจ สามารถพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้กับครู และนักเรียนมีโอกาสดูได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังสามารถทบทวนความรู้ได้ตามความต้องการ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนที่ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ทั้งนี้ หากนักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน หรือไม่ได้เข้าชั้นเรียนตามเวลาที่กำหนดก็สามารถทบทวนและเรียนรู้ย้อนหลังจนเกิดความเข้าใจ และยังได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ ยังทำให้ครูผู้สอนมีสื่อในการสอนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่ออกแบบขึ้นอย่างมีคุณภาพ เปลี่ยนการจัดการเรียนรู้แบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ให้กลายเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) และพัฒนาให้เป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในที่สุด

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เพื่อจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) ในช่วงปิดสถานศึกษาเนื่องจากเหตุพิเศษ เพราะมีแนวคิดว่าการศึกษาวรรณคดีไม่ใช่เพียงแค่การเรียนรู้เนื้อหาของเรื่องหรือคำประพันธ์ในเรื่อง แต่วรรณคดีสามารถเชื่อมโยงความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ ชีวิตทางด้านปัญญาและอารมณ์ให้แก่ผู้ศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังที่ สุนันทา อาจศัตรุ และคณะ (2559) ได้กล่าวว่า “แนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐาน คือการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ให้มีความหมายกับนักเรียน ใช้วรรณคดีพัฒนาทักษะการอ่าน และความสนใจในการอ่านวรรณคดี สร้างนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า พัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเสริมสร้างความรู้ ความคิด จินตนาการ และการเรียนรู้วรรณคดีให้เข้าใจชีวิต สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน และเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้พัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ด้วยการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานในรูปแบบผังกิจกรรม มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะของนักเรียน ผ่านการสอนวรรณคดี เรื่อง กาพย์เห่เรือ เป็นสื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะของนักเรียน และแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) จะเป็นเรื่องใหม่ อีกทั้งครูยังขาดความเชี่ยวชาญในการสอน แต่ด้วยความเป็นครูผู้สอน จึงไม่สามารถจะปฏิเสธความรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และหน้าที่ที่สำคัญของครูผู้สอน คือต้องทำให้แน่ใจว่าจัดการเรียนการสอน ของครูเป็นตามหลักสูตรที่กำหนด และนักเรียนได้รับความรู้ครบถ้วนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ในสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนนี้ การบูรณาการการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ จึงเป็นแนวทางที่น่าจะช่วยให้ครูผู้สอน จัดการเรียนการสอน ให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้เครือข่ายออนไลน์ (Online) ในการเรียนรู้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐาน โดยครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกและเป็นผู้วางประสบการณ์ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาไทยตามจุดประสงค์การเรียนรู้

การเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณคดี เรื่อง กาพย์เห่เรือ เป็นสื่อในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบองค์รวม ตามตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งครูเป็นผู้กำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวรรณคดีที่เรียน ดังนี้ 1) การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง 2) การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ 3) ธรรมชาติของภาษา 4) ระดับของภาษา 5) คำราชาศัพท์ และ 6) การวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดี มีขั้นตอนในการสอน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 เข้าใจตัวละคร เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำความเข้าใจกับวรรณคดีที่จะเรียน ทำให้นักเรียนทราบภูมิหลังของวรรณคดี ที่มา ตลอดจนเรื่องราวและปมปัญหาเกิดขึ้นก่อนเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรม และแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร ตลอดจนเชื่อมโยงวรรณคดีเข้ากับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ครูได้จัดวางประสบการณ์ไว้

ขั้นที่ 2 สอนวรรณคดี เป็นขั้นตอนที่นักเรียนศึกษาเรื่องราวจากในวรรณคดีด้วยการอ่านและทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ร้อยกรอง อ่านจับใจความ อ่านสรุปความ อ่านตีความ หรือครูอาจเชื่อมโยงวรรณคดี เข้าสู่สาระการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้ตามตัวชี้วัดโดยเชื่อมโยงกับวรรณคดีบทเรียนได้ ในเรื่อง การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ธรรมชาติของภาษา ระดับของภาษา คำราชาศัพท์ หรือการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดี

ขั้นที่ 3 ท่วงทีวรรณศิลป์ เป็นขั้นตอนของการสะท้อนผลการเรียนรู้หลังจากการศึกษาหรือร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากตัวชี้วัด โดยใช้ทักษะทางภาษาทั้งการเขียน การพูด หรือผลิตชิ้นงานที่สะท้อนถึงผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด ซึ่งเชื่อมโยงมาจากวรรณคดีในบทเรียน นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังสามารถตรวจสอบผลงานและทดสอบความเข้าใจในบทเรียนของนักเรียนได้จากขั้นตอนดังกล่าว

ขั้นที่ 4 สัจนิรันดร์ เป็นขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วิพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พินิจคุณค่าวรรณคดี ตลอดจนศึกษาผลงานจากการเรียนรู้ระหว่างกันและพัฒนางานของนักเรียน และท้ายที่สุดสามารถนำไปเสนอผลจากการเรียนรู้ตามแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้

ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการออกแบบ และ 3) ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อการเรียน

การเรียนรู้ออนไลน์ หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ (Online) ของโรงเรียน นวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2563 ถึง 26 พฤษภาคม 2565 ซึ่งครูผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านทางช่องทางออนไลน์ อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความปลอดภัยต่อสุขภาพ ของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) อันเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัด และในกำกับของ กระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ ได้แก่ ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยง Thorndike ที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมี หลักพื้นฐานที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่มักจะปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบ โดยการลองผิดลองถูกจนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุด ซึ่งสรุปเป็น กฎการเรียนรู้ได้ดังนี้

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมรวมถึงวุฒิภาวะ ของนักเรียน ทั้งทางร่างกาย อวัยวะในการเรียนรู้ จิตใจ พื้นฐานประสบการณ์เดิม จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ ความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็น ถ้านักเรียนมีความพร้อม ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้

1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้เกิด ความสมบูรณ์ถูกต้อง กฎข้อนี้เน้นความมั่นคงระหว่างความเชื่อมโยงและการตอบสนองที่ถูกต้องอันนำมาซึ่ง ความสมบูรณ์

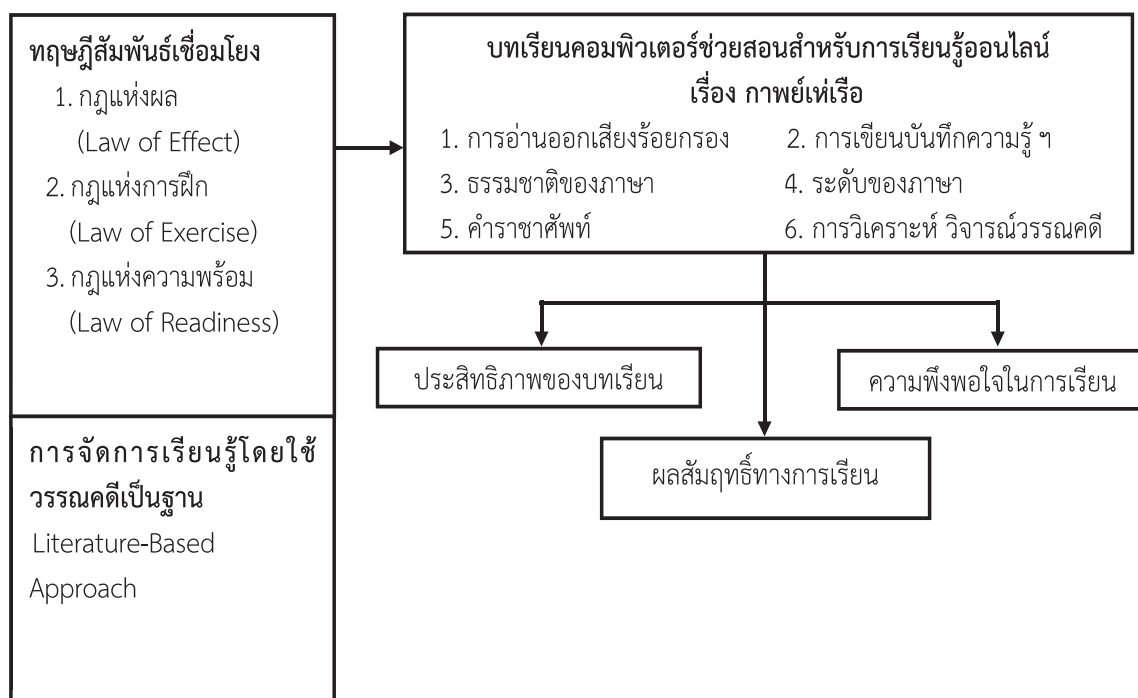
1.3 กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) หมายถึง ผลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ กล่าวคือ เมื่ออินทรีย์ได้รับความพอใจ จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงมีความเข้มแข็ง ในทางกลับกัน หากอินทรีย์ได้รับความไม่พอใจก็จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลง

2. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) เรียกอย่างย่อว่า CAI เป็นสื่อการสอน ที่มีประสิทธิภาพและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาเป็นเวลานาน โดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการสอนเนื้อหาบทเรียนต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน โดยอาศัย ศักยภาพในการนำเสนอเพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน โดยรูปแบบการสร้างและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนแบบสาขา (Branching Program) เนื่องจากจะทำให้ให้นักเรียนได้เลือกเรียนรู้ตามระดับความรู้ และความเข้าใจของตนเอง และสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความสนใจ เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ในรูปแบบออนไลน์ (Online)

3. แนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ แนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language) บนฐานของทฤษฎี Constructivism โดยมีความเชื่อว่า การเรียนรู้ภาษาที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่พัฒนาทักษะแต่ละด้านอย่างสัมพันธ์กัน โดยมีผู้นำเสนอแนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้อย่างมากมาย เช่น ชวิน พงษ์ผจญ (2562) กล่าวว่า แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานแตกต่างจากการสอนภาษาที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้ตามบทเรียนเป็นส่วน ๆ โดยมิได้เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ หรือทักษะทางภาษาเข้าด้วยกันซึ่งขัดกับหลักธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของภาษาและไม่ได้พัฒนาทักษะการคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐาน ในการจัดการเรียนรู้จึงช่วยสร้างเสริมพัฒนาการเรียนรู้หนังสือ คือ การอ่านและการคิด โดยสรุปแล้วแนวคิดการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้วรรณคดีบูรณาการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยแบบสัมพันธ์ทักษะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาและวรรณคดี และวรรณกรรม นอกจากนี้ โดยฟิชเชอร์และเทอร์รี่ (Fisher and Terry, 1990) ได้นำเสนอการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน 3 ลักษณะ คือ แบบพื้นฐาน แบบฟังก์กิจกรรม และแบบบูรณาการบทอ่าน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบทอ่าน ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

E กลุ่มทดลอง	T ₁ ทดสอบก่อนเรียน	X ทดลอง	T ₂ ทดสอบหลังเรียน
-----------------	----------------------------------	------------	----------------------------------

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มทดลอง
	X	แทน	การทดลองโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทำการทดลอง (Pretest)
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทำการทดลอง (Posttest)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมารัตนวิทย์วิทยาเขต รัชมิงคละภิเชก กรุงเทพมหานคร ที่เรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน ซึ่งจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ที่เรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในรูปแบบออนไลน์ จำนวน 27 คน เป็นการคัดเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

3. ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอน โดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอน โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานเป็นนวัตกรรมที่เริ่มสร้างขึ้นในปี 2556 มีลักษณะเป็นสื่อการสอนประกอบเสียง มีแรงบันดาลใจมาจากความต้องการที่จะพัฒนาสื่อการสอนที่ใช้ในการสอนอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะในการอ่าน เป็หน่ายกกับการเรียน และมีทรณะว่าการเรียนวรรณคดีเป็นเรื่องโบราณ ไม่ทันสมัย

ผู้วิจัยจึงสร้างและพัฒนาสื่อการสอนประกอบเสียงรายวิชาภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. สื่อการสอนประกอบเสียงรายวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง หน่วยการเรียนรู้ภาพเห่เรือ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์คุณภาพ 80/80

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก

ต่อมาในปีการศึกษา 2558 ผู้วิจัยได้เข้าร่วมโครงการคูปองพัฒนาครู ประจำปีงบประมาณ 2559 จึงนำสื่อดังกล่าวมาพัฒนาปรับปรุงภายใต้แรงบันดาลใจ ว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นสิ่งสำคัญ คือ ครูจะต้องใช้ทุกวิถีทางในการนำความรู้ไปพัฒนาตัวผู้เรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อการจัดการศึกษาสู่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงคุณภาพของสื่อ ฯ ดังนี้ 1) จัดทำคำแนะนำในการใช้งาน และปรับปรุงเนื้อหาการเรียนรู้ 2) เปลี่ยนรูปแบบของสื่อ จากสื่อประกอบเสียง กลายเป็นสื่อการสอนมัลติมีเดีย 3) ปรับเสียงอ่านบทร้อยกรอง โดยใช้เสียงต้นฉบับมาตรฐานทำนองการเห่เรือแทนเสียงตนเอง 4) ปรับรูปแบบสื่อจากเดิมสร้างแบบเส้นตรง (Linear Program) เป็นแบบสาขา (Branching Program) และ 5) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อพัฒนาเสร็จผู้วิจัยนำไปใช้กับนักเรียน โดยผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนปรากฏ ดังนี้

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ประสิทธิภาพของสื่อการสอนมีคุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพ 80/80

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก

หลังจากนำสื่อการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้วิจัยพบว่า การสร้างสื่อการสอนด้วยโปรแกรม Microsoft PowerPoint มีข้อจำกัด โดยหากนำไปใช้กับระบบปฏิบัติการ Windows ในรุ่นที่เก่ากว่าจะทำให้ตำแหน่งของสื่อต่าง ๆ เปลี่ยนไปจากที่ออกแบบไว้ ผู้วิจัยมีแนวคิดจะพัฒนาสื่อให้มีความเสถียร นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนได้ทุกที่ ผ่านการใช้งานคอมพิวเตอร์ จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้เริ่มพัฒนาระบบการทำงานของสื่อการสอนจากเดิมที่ทำงานด้วยโปรแกรม Microsoft PowerPoint มาเป็นการใช้งานโดยใช้โปรแกรม Adobe Flash และมีการพัฒนาเนื้อหาของบทเรียนให้ทันสมัยและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงการใช้ภาพประกอบที่ออกแบบเองแทนการใช้ภาพจากอินเทอร์เน็ตแล้วอ้างอิงที่มาของภาพ จากนั้นนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน โดยมีผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนปรากฏ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีค่าคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

และในปี 2563 โลกได้เผชิญกับสถานการณ์โรคติดต่อร้ายแรง ทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การจัดการเรียนการสอนมีการปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนแบบออนไลน์ โรงเรียนนวมินทราชินยาภิเษก ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่เสี่ยงระดับสีแดง ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องใช้รูปแบบออนไลน์ (Online) ในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทกับชีวิตของนักเรียนทั้งที่เกิดประโยชน์ และไม่เกิดประโยชน์ การสอนในรูปแบบออนไลน์ (Online) เป็นสถานการณ์ที่ครูไม่คุ้นชินทำให้ขาดความเชื่อมโยง ขาดความน่าสนใจ และขาดสื่อที่เหมาะสม

จากแรงบันดาลใจดังกล่าว และการให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผ่านการสร้างและพัฒนาแล้วมาใช้ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ ทบทวนความจากเนื้อหาบทเรียนด้วยตัวเองในทุกที่และทุกเวลาที่ต้องการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงได้ปรับปรุงระบบการทำงานของสื่อการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นให้สามารถทำงานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสามารถเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์ Smart Phone ซึ่งเป็นช่องทางที่นักเรียนใช้เป็นประจำได้ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาเนื้อหาบทเรียน โดยเพิ่มกิจกรรมระหว่างเรียนเป็นแบบปรนัย (เลือกตอบแบบ 2 ตัวเลือก) และปรับปรุงระบบการประเมินผลให้ผู้เรียนสามารถทราบผลการเรียนผ่านทางออนไลน์ได้ด้วย

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน สำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ (Online) ในช่วงปิดสถานศึกษาเนื่องจากเหตุพิเศษ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน
 - 1.1 ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรคำอธิบายรายวิชาและตัวชี้วัดของรายวิชาภาษาไทย ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ศึกษาจุดประสงค์และเนื้อหาย่อยเพื่อกำหนดแผนจัดการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนออนไลน์ให้สอดคล้องสาระการเรียนรู้
 - 1.2 เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.3 นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะ
 - 1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเขียนเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ต่อไป
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน
 - 2.1 กำหนดกรอบเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ 6 เรื่อง ดังนี้ 1) การอ่านร้อยกรอง 2) การบันทึกความรู้และการอ้างอิง 3) ธรรมชาติของภาษาไทย 4) ระดับของภาษา 5) คำราชาศัพท์ และ 6) การวิเคราะห์ วิเคราะห์วรรณคดี
 - 2.2 สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัดมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนออนไลน์ ในช่วงปิดสถานศึกษาเนื่องจากเหตุพิเศษ
 - 2.3 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.3.1 ขั้นตอนสอบรายบุคคล (Individual Tryout) กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 3 คน
 - 2.3.2 ขั้นตอนทดลองกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว

ไปทดลองกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการทดลอง จำนวน 9 คน บันทึกข้อสังเกตและข้อบกพร่องนำไปปรับปรุงแก้ไข และรวบรวมข้อมูล นำผลการทดลองไปปรับปรุงต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลและประเมินผล หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งเทคนิคการเขียนข้อสอบจากตำราเอกสารต่าง ๆ

3.2 ออกแบบแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ข้อสอบมา 50 ข้อ

3.4 นำข้อสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนในเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

3.5 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก ตามเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 จากนั้นปรับปรุงแบบทดสอบและนำไปใช้ทดลองจริง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4.1 กำหนดหัวข้อในการประเมินบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการออกแบบบทเรียน และ 3) ด้านความพึงพอใจในการเรียน จากนั้นสร้างข้อความที่แสดงความคิดเห็นตอบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน

4.2 นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความและรูปแบบภาษา และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลการทดลองใช้แบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80

4.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้ หาค่าความเชื่อมั่นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในชั้นทดลองภาคสนาม (ด้วย Google Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ คาบเรียนละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลจำนวน 6 สัปดาห์ และดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทำการบันทึกผลคะแนนของนักเรียนไว้

2. การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้กาพย์เห่เรือ จำนวน 6 เรื่อง โดยการจัดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1) เข้าใจตัวละคร ขั้นที่ 2) สอนวรรณคดี ขั้นที่ 3) ท่วงทีวรรณศิลป์

และขั้นที่ 4) สุนทรีย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ในการจัดการเรียนรู้ทุกเรื่อง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และเวลาเรียนตามตารางคาบเรียนปกติ

3. หลังการวิจัย ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) และให้นักเรียนทำแบบสอบถาม ความพึงพอใจในการเรียนผ่าน Google Form พร้อมบันทึกผลไว้

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียน (Pretest-Posttest) ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการหาค่าประสิทธิภาพของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน มีประสิทธิภาพโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นการหาค่ากลางของคะแนน ที่จะให้ครูมองเห็นภาพรวมของนักเรียนทั้งหมด ว่ามีความรู้เพียงใด

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) มีการแสดงการกระจายของคะแนนว่า คะแนนแต่ละชุดในหนึ่ง ๆ แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ถ้ามีค่าที่ได้มากจะแสดงว่าคะแนนในแต่ละตัว มีความแตกต่างกันมาก ถ้าค่าที่ได้น้อยแสดงว่าคะแนนแต่ละตัวมีค่าใกล้เคียงกัน

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง โดยทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เท่ากับ 86.04/85.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

นักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน (เรื่องที่)						คะแนนทดสอบ		E_1/E_2
	1	2	3	4	5	6	ระหว่างเรียน	หลังเรียน	
27 คน	10	10	10	10	10	10	1,620	810	
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน			
รวม	220	221	238	240	236	239	1,394	691	86.04
ร้อยละ	81.48	81.85	88.14	88.88	87.40	88.51	86.04	85.30	/
ค่าเฉลี่ย	8.14	8.18	8.18	8.88	8.74	8.85	51.62	25.59	85.30

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนระหว่างเรียน (E_1) คิดเป็นร้อยละ 86.04 และคะแนนจากการทดสอบหลังเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละ 85.30 จากผลการหาค่าประสิทธิภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ 86.04/85.30 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

รายการประเมิน	จำนวน (N)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ทดสอบก่อนเรียน	27	30	2.81	0.81	46.74	.00**
ทดสอบหลังเรียน	27	30	25.59	1.68		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t > 2.58$)

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 27 คน ก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 25.59$, S.D. = 2.13) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 1.07) แสดงว่า คะแนนของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความรู้มากขึ้น

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.74)

ตาราง 3 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

รายการประเมิน		ระดับความพึงพอใจ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านเนื้อหา	4.31	0.73	มาก	2
2	ด้านการออกแบบ	4.32	0.75	มาก	1
3	ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อการเรียน	4.28	0.74	มาก	3
เฉลี่ย		4.30	0.74	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า หลังจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.74) และเมื่อแยกประเด็นการประเมินเป็นรายด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านความพอใจในการเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนในด้านการออกแบบเป็นอันดับแรก มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ความพอใจในด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.73) และความพึงพอใจในด้านความพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.74)

อภิปรายผล

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานที่สร้างและพัฒนาขึ้น มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนออนไลน์ ถูกสร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดด้านคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีการประเมินคุณภาพ และมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกการทดลองที่ได้มาจากการวิจัยและพัฒนาเป็นพื้นฐาน ปรับปรุงตามบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงเป็นลำดับ ทั้งนี้ ยังได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน นวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ในการอบรมครูตามโครงการคุปองพัฒนาครู ตลอดจนการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และร่วมพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทยตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์คุณภาพ โดยอาศัยแนวคิดด้านคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของ วชิระ อินทร์อุดม (2539, น. 41-42) คือ 1) การประเมินคุณภาพโดยครูและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องด้านเนื้อหา 2) นำข้อบกพร่องที่พบและเสนอแนะจากครูและผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข 3) นำบทเรียนที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้เพื่อดูปฏิกิริยาของนักเรียนกับบทเรียน ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ และบันทึกการทดลอง 4) ปรับปรุงแก้ไขบทเรียนตามข้อบกพร่องที่ค้นพบ โดยอาศัยข้อมูลจากการบันทึกการทดลอง และ 5) นำบทเรียนที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนและปรับแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ต่อไป และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ข, น. 162-163) ดังนี้ 1) ทดสอบประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง 2) ทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก และ 3) ทดสอบประสิทธิภาพกลุ่มตัวอย่าง อันถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญตอนหนึ่งที่ได้รับประกันว่าสื่อที่สร้างขึ้นนั้นมีคุณภาพจริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ โดยพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน โดยครูจะต้องวิเคราะห์หลักสูตร จัดวางชุดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาวรรณคดีบทเรียนที่เป็นสื่อ โดยมีบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เป็นเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนรู้ ในชั้นเรียนออนไลน์ (Online) ครูผู้สอนมีบทบาทในการให้คำแนะนำ และติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาไทย และนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการประจำหน่วยการเรียนรู้ คือ การแต่งบทร้อยกรองอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้

ได้ตลอดเวลา จึงนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามผลของการวิจัย สอดคล้องกับ ประภาช วิวรรณมงคล (2555) ที่กล่าวว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ร่วมกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจบทเรียน ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง และสอดคล้องกับเนื้อหาความรู้ของหลักสูตรจนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน

จากผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ วิชาภาษาไทย ตามแนวทางการสอนโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้น ถูกออกแบบมาสำหรับการเรียนออนไลน์ (Online) นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยใช้โทรศัพท์ (Smart Phone) ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้แบบออนไลน์ของนักเรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ตามบริบทและความต้องการของนักเรียน ทั้งยังสามารถศึกษาได้บ่อยครั้งตามที่ต้องการ จนนักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของนักเรียน เป็นการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ดังที่ ชูชาติภักดิ์ แสนเหลาเจริญยิ่ง (2559) กล่าวถึง ข้อดีของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สนับสนุน การเรียนแบบรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเวลาใดก็ได้ตามต้องการ มีการปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนตลอดเวลาทำให้ไม่เบื่อหน่าย และช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนจัดการเรียนรู้ ควรเน้นย้ำให้นักเรียนตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้จัดเพื่อการเรียนรู้

1.2 ควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เน้นให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง อ่านคำชี้แจง และคำแนะนำในการใช้งานอย่างละเอียด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้ระหว่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับวิชาอื่น

2.2 ควรมีการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่บูรณาการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2558). *ประวัติศาสตร์ชาติไทย*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1997) จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2544). *คู่มือการใช้ภาพประกอบวรรณกรรมสำหรับเด็ก ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชวิน พงษ์ผจญ. (2562). การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน: แนวคิดแนวทางปฏิบัติและประเด็นที่ควรพิจารณา. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, ปีที่ 26 (ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562), 95-125.
- ชุดาณัฐ แสนเหลาเจริญยิ่ง. (2559). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft Producer เรื่อง การปฏิบัติเบอเกอร์เบื้องต้นโดยใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้จากการทำงาน (Work-based Learning) สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.*
- ประภาช วิวรรณมงคล. (2555). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง อาหารท้องถิ่นปลาหมึก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระแม่ประจักษ์ สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, จังหวัดนครปฐม.*
- วชิระ อินทร์อุดม. (2539). *คอมพิวเตอร์ช่วยสอน: ทฤษฎี หลักการและการออกแบบ*. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนันทา อาจศัตรู, สนิท สัตโยภาส, และ ชาตรี มณีโกศล. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า แบบบูรณาการตามแนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสวนบุญโญภิรมย์ ลำพูน. *วารสารบัณฑิตวิจัย*. 7(1),43-58.
- Fisher, C. J., & Terry, A. C. (1990). *Children's language and the language arts: A literature-based approach*. Sydney: Allyn and Bacon.